

ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК В ЧУЖДООЕЗИКОВА СРЕДА – СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИ И ВИСОКИ ТЕХНОЛОГИИ СЕМИНАР, БУДАПЕЩА, 26 – 27 ОКТОМВРИ, 2012 Г.

Невяна Анастасова

На 26 и 27 октомври в Будапеща се проведе семинар-среща на тема „Обучението по български език в чуждоезиков среда – съвременни методи и високи технологии“. На семинара присъстваха представители на български училища от 12 държави. Организатори бяха Българското републиканско самоуправление и Департаментът за информация и усъвършенстване на учители при СУ „Св. Климент Охридски“. Събитието се проведе под патронажа на Асоциацията на българските училища в чужбина. При откриването на семинара участниците бяха приветствани от българския посланик в Будапеща г-жа Бисерка Бенишева, от Албена Чавдарова – заместник-ректор на СУ, Ирина Владикова – АБУЧ, Данчо Мусев – БРС, както и от представител на държавната администрация на Унгария.

Основен акцент от работната програма през първия работен ден беше електронното обучение. Представени бяха електронни учебници и учебни помагала.

Бяха демонстрирани възможностите на електронния учебник – увеличаване на изображенията, анимиране на картинки, образуване на думи чрез избор на дадени срички, анимирано изписване на ръкописните букви, което демонстрира на децата правилната посока и форма на изписване, рецитиране на някои от текстовете в учебниците, добавени тестове и пр.

Друг акцент, който предизвика особен интерес у участниците, беше виртуалната класна стая. Беше предвидено включване от България, но то не се осъществи напълно поради лоша интернет връзка. Необходима за провеждане на такъв вид обучение е бяла дъска, върху която се представя урокът чрез писане, фотоси и други подготвени от преподавателя материали. Виртуалната класна стая е особено полезна технология в условията, в които се изучава българският език зад граница.

Следващата тема бе свързана с проблемите на обучението в чуждоезиков среда. Участниците бяха запознати с историята на българското училище в Будапеща. В момента то се финансира и от унгарска страна, и от БРС (Българското републиканско самоуправление). Към училището функционира целодневна детска градина, в която обучението се провежда и от български, и от унгарски учители

(половин ден децата говорят на единия и половин ден – на другия език). Групите в детската градина са две, има общо 38 деца и 4 учители. Отделно всяка събота се организира занимание от 2 часа за деца, които не могат да идват през седмицата.

В училището се изучават 4 часа БЕ и 1 час народознание. Представен беше учебник по народознание на Ася Събева-Юричкай, издаден в Унгария. Учебникът е сборен за I–IV клас и съдържа подходящи за тази възрастова група адаптирани текстове.

По време на дискусиата отново се постави въпросът за Държавни образователни изисквания за българските деца, които изучават БЕ извън родината си. Друг дискуссионен въпрос беше: ще има ли външно оценяване за тези ученици, как и по кои стандарти. Породиха се конкретни предложения: 1. Да се анализира нуждата от специфично обучение в чуждоезикова среда; 2. Да се разработи езиков проект за всеки клас със съответните прагови нива; 3. Да се разработи цялостна система – стандарт за владеење на езика (оценяване). Всеки преподавател трябва да направи характеристика на нагласата, потребностите, целите и мотивацията на учениците. Да се намери подход и методика на обучение според това, как се изучава българският език – като първи, като втори или като чужд; кои деца с каква цел изучават езика – връщане в България или друга цел.

Семинарът продължи с представяне на българските институции в Унгария. Доц. Данчо Мусев – председател на БРС, разказа историята на българските емигранти в Унгария. Унгария приема закон за малцинствата, чрез който признава 13 малцинства, включително българското. Освен детска градина и училище в Унгария действа и Български културен център, издава се вестник „Български вести“, финансиран от Унгария, издадени са известни български приказки на двата езика, готварски рецепти – също на двата езика, CD-та с българска музика. Имат театрална труппа „Малко театро“ – единственият български професионален театър зад граница, който прави и представления за децата, пресъздава с тях обичаи... Имат и три танцови състава за народни танци, единият от които се състои само от унгарци. За дейността си са наградени с грамота от министър-председателя на Унгария.

На семинара присъства и г-жа Надя Барух – директор на НИОН „Аз Буки“, която представи издателството. Беше прочетено писмо обръщение от редактора на списание „Български език и литература“, което припознава като своя мисия популяризирането на дейността на българските училища в чужбина. От името на редакционната колегия участниците бяха поканени да се включат със свои разработки – научни, научно-методически, методически, като автори в списанието, за да бъдат полезни на българските студенти, преподаватели, методици, лингвисти, образователни дейци и всички, които се интересуват от изучаването на български език извън територията на България.

По време на втория ден работата продължи с представянето на възможностите на интерактивната дъска и платформи за дистанционно обучение (напр. MOODLE).

В секцията „Добри педагогически практики“ беше представен проектът на г-жа Галина Кумбару и г-жа Адриана Кумбару, реализиран чрез програма „Роден език и

култура“ на MOMH, в който се предлага електронно обучение за българчета в чужда среда от IV до VII клас. Този проект, като инструмент, представлява виртуално пространство, достъпно по всяко време. Той служи за дистанционно обучение, за допълнителна и извънкласна дейност, писане на домашни и наваксване в случай на необходимост. Урокът се преподава на интерактивна дъска. Ученикът има право и да го изтегли. Може да изпраща домашните си или да прави нужните тестове, които системата автоматично проверява. Тестовите и резултатите се съхраняват и така се проследява развитието на ученика. Галина Кумбару предложи всеки желаещ да влезе в техния сайт learn.bgculturalcenter.org, като представи поне 3 свои разработки на уроци. Така според нея ще има база данни, която всеки ще може да използва. Ще се направи банка с информация по дадени теми.

Камелиа Делионова – учител в детската градина в Будапеща, сподели опит при работа с деца, неразбиращи български език, и учител, неразбиращ в случая унгарски език. Според нея използването на игри от типа „Мим“, музика и игри с музика улеснява разбирането и сближават.

Светла Къосева сподели своето виждане относно преподаването на народознание. Последното включва история, география, фолклор и култура на съответната страна. Тя изрази мнение, че обучението трябва да е конкретно, трябва да залегнат знания за българските общности по света (не само в конкретното място), а при неразбиране на езика от страна на децата – да се въздейства по други начини – чрез музика, „Мим“ и т.н., както и да се синхронизира учебната програма с тази в съответната държава. Предложи да се въведат теми като: Понятие за малцинство; Българите в съответната държава; История на емигрантството в тази страна; Съпоставка на нашата с местната и световната история.

Мария Стоилова – също учител в Будапеща, сподели своя опит при работа с билингви. Тя акцентира върху търсенето на причините за допускане на някои езикови грешки под влияние на съответния чужд език.

В заключение доц. Росица Пенкова, директор на ДИУУ – София, представи учебници и учебни помагала по български език за чужденци.

**BULGARIAN LANGUAGE TUITION IN A FOREIGN LANGUAGE
ENVIRONMENT – CONTEMPORARY METHODS AND HIGH
TECHNOLOGIES**
(SEMINAR, BUDAPEST, 26–27 OCTOBER 2012)

Nevyana Anastassova

✉ Bulgarian school
Bulgarian Embassy
186-188 Queen's Gate
London SW7 5HL

Tel: 020 7584 9400; 020 7584 9433 Ext. 220